

A morált a kispadra ültették

2011 szeptember 29. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

A demokrácia olykor a demokrácia halála. Hallgatom, ahogy Nyugaton bírálják Orbánt és a magyar kormányt. A jószerivel hamisan elképzelt európai együttm?ködés kerülne veszélybe a bankok elleni magyar fellépéssel?

Megint a kett?s mérce: a volt szocialista miniszterelnök megszállottként végigverethette Budapestet a forradalom

ötvenedik évfordulóján, még magas rangú vendégei sem rótták meg ezért. Ha viszont utódja a másik, a nemzeti oldal képvisel?jeként az anyagelv?ség sz?k dogmáit kétségbe vonja, gyanúsnak és diktatúrára hajlamosnak ítéltetik meg Brüsszelben.

Ennek az anyagelv?séget a morállal azonosító szellemnek egyik letéteményese a hamburgi Spiegel, amely sem a vallással, sem a nemzeti érzésekkel nem hajlandó kacérkodni. Az érzelmek világába tartozó dolgok ugyanis magas kockázati kamattal járnak. A hamburgi lap római tudósítójának egy régebbi, a pápával kapcsolatos írása nagyon jellemz? erre a mentalitásra: a Nagy Inkvizítornak már nincs mondanivalója.

„Voltunk pápa” – írja Alexander Smoltczyk. „Most Merkel vagyunk, Steinbrück, Schmidt – nem egészen véletlenül protestánsok, csontszáraz lutheránusok, akiknek a lángolás, az idea szomjazása, a vigasztalás idegen.” A barokk látványosság és a nagy szavak ideje lejárt, „a józanság ideje jött el. A buddenbrooki keresked? etikáé. Cselekedni anélkül, hogy (Szent) Ágoston biztosítaná a hátunkat.” A morál nem húz ki a válságból, csak az adott világ szabályainak figyelembevétele: „A bankárok végezzék csak dolgukat, józanul, hanzavárosi szellemben, kalmárként. Protestánsként.” Olyan gonoszan okos, olyan népszavás szöveg ez. S megtéveszt?. Hiszen ma nem a t?kés, a protestáns etika áll szemben a katolicizmus barokkos tekintélyelvével, mint a 19. század német kultúrharc, a Kulturkampf idején, hanem a bankok lassan az egész nyugati társadalommal.

„Ha a pénz a tényleges munkavégzés igazolása lesz, az véget vet a legsötétebb és legáltalánosabb visszaélésnek; az uzsorának” – írta még a két háború közt Ezra Pound, akit egyik kortársa „együgy? forradalmárnak” nevezett, s ’45 után Amerika ellenességéért 11 évre a bolondok házába dugtak. (A pénz önmagát termeli újjá, s így – mennydörögte Pound – csak a bankárok gazdagodnak, az emberek többsége pedig tartósan pénzsz?kében leledzik.) Egy másik együgy? forradalmár, Karl Marx a 19. században az uzsorat?két a t?ke özönvíz el?tti formájának nevezte, s barátja, Heinrich Heine az 1842-es nagy hamburgi t?zvész után – amely csodák csodája, a t?zsde f?könyvét megkímélte – gunyoros sorokban írta: „De hál Isten, még áll a Bank, / a város ezüst lelke! / s a F?könyv! S benne, hogy mit érsz / készpénzbe és hitelbe!” A modern élet elemévé vált a pénzkölcsönzés, a hitel: ezen a marxi és poundi zsörtöl?dés sem segített.

A f?könyvi mentalitás számára idegen a munkavégzés igazolásának pénzként való felfogása: a munkapénzt fizet? nácikat és az amerikai Társadalmi Hitel Pártjának zöld inges tagjait – akik a bankoktól nemzeti osztalék fizetését követelték – a sajtó nevetségessé tette. A piac szabadsága a feltétele a szabad társadalomnak – mondták ki

dogmaként a nyugati világban közgazdászok és politikusok egyaránt. Ha az ember a pénz és a piac funkcióit korlátozó nemzeti szocialista és szovjet típusú gazdálkodásra gondol, hajlamos igazat adni nekik. Csakhogy ez a protestáns etika ihlette józan kalmárszellem a Szovjetunió szétesésével a kispadra került. Ami a szovjet rendszer fennállása idején okos gazdaságpolitika volt, az most két évtized alatt uzsorás, vízözön el?tti világgá változtatta a m?velt Nyugatot. A felel?s politikusoknak nincs merszük, hogy végiggondolják, milyenné vált a bankrendszer, s mit kéne kezdeni vele. S azt, hogy a száraz közgazdasági eszmefuttatások bosszantják a szép játékra vágyó nagyérdem?t. Miért ül a morál, a józan kalmárszellem a kispadon? S miért t?nik a demokrácia a demokrácia halálának?

Vessünk egy pillantást a vízözön el?tti világra. A bankári üzlet a pénzváltásból fejl?dött ki. A kölcsön, az átutalás, a hitellevelek kibocsátása és fogadása mind kamattal jártak Babilontól egészen Rómáig. A római bankárok nem elégedtek meg a hagyományos üzletágakkal, hanem a gazdasági és politikai életet is ellen?rzésük alá vonták. A választási vesztegetéseket megfelel? jutalék ellenében bonyolítgatták, s szívesen foglalkoztak közületeknek adott hitelekkel, ahol a szokásosnál magasabb kamatlábat alkalmaztak. Míg Rómában évi 12 százalékot szedtek adósaiktól, addig a tartományokban évi 48-at, úgyhogy a kihelyezett t?ke már két év alatt visszajött kamatban. A provinciák városai ezen tönkrementek, de a római helytartók megvédték a befektet?ket (uzsorásokat), s a rendelkezésükre álló katonasággal segítették a t?ke és a kamatok er?szakos behajtását. S mintha lapunk hasábjain az ember az ókori Róma, az akkori m?velt világ gazdaságtörténetének egyenes folytatását olvasná Bogár László írásaiban.
Tamáska Péter, magyarhirlap.hu

Ajánló